

YUMUŞAK GÜÇ KAYNAĞI BAĞLAMINDA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ

(Teaching Turkish as a Foreign Language in the Context of Soft Power Resource)

Cihat Burak KORKMAZ¹

Makale Geçmişi

ÖZ

Article History

Alındı/Received:

03.11.2020

*Düzeltilme alındı/ Received
in revised form:*

01.12.2020

Kabul edildi/Accepted:

04.12.2020

Article Type:

Derleme Makalesi

Review Article

1990'lı yılların ardından Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle uluslararası ilişkiler bağlamında ortaya çıkan Yumuşak Güç kavramı, kendini meydana getiren bileşenler açısından çok yönlü bir etkileme ve etkilenme aracı olarak dünyaya yön vermektedir. Son 20 yıldan bu yana baş döndürücü bir hızla ilerleyen küreselleşme döngüsünün, bilişim teknolojileri ve görsel medya ağlarına olan etkisi ise bütün dünyayı hızla değiştirmiştir ve değiştirmeye de devam etmektedir. Özellikle sosyal medya mecraları bütün insanlığı bir araya getirebilen elektronik bir dünya düzeni oluşturmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti sahip olduğu tarihi birikim, sosyo-kültürel yapı, jeopolitik ve jeostratejik konum, medeniyet devleti olma, coğrafi özellikleri ve turizm gücü gibi etkenler sebebiyle coğrafi konumunun dört bir yanını hatta çok uzakları etkileyebilecek güce sahip olduğu bilinmektedir. İşte bu güç 2000'li yıllarından başından itibaren değişen devlet politikalarına dayanarak katlanarak artmış Türkiye bölgesinde ve dünyada önemli bir güç merkezi hâline dönüşmüştür. Bu dönüşümün Türkçe ayağı da süreçten güçlenerek çıkmış gerek sosyal medya mecralarının gücü gerekse sinema/dizi sektörünün etkisi ile hem Türk kültürü hem de Türkiye Türkçesi birer güç unsuru durumuna gelmiştir. Bu çalışmada resmî bir devlet politikası olma yolunda hızla ilerleyen Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi'nin mevcut durumu ile nasıl bir Yumuşak Güç unsuru olduğu incelenip değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler:

yumuşak güç; Türkçe, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi.

© 2020 BUAAD-BIJAR. Tüm hakları saklıdır.

Summary

Soft power is seen as a frequently mentioned concept in the context of international relations. A sovereign power that has become a center of attraction due to various reasons, creates a sphere of influence that base upon volunteering on the target audience with any instrument. The most concrete examples of soft power sources are cultural elements, artistic products, sportive activities, institutions or organizations which have a wide range of influence and power to affect people in a popular way. As a concept, soft power emphasizes that a country is followed and traced by other countries because of its values, welfare and opportunities (Nye, 2004: 5).

The topics such as the frequency of usage areas of language, its relation with popular culture elements and the prevalence of language users, make language which is the transmission appliance of culture, an instrument of soft power source. The first step of developing the impact area of the language is teaching that language to the target audience. It is known that language teaching is also a culture teaching. Modern language teaching approaches point out that besides language teaching, teaching the culture of the people using that language is also important to achieve success. A foreign language learner is faced with the value systems, thinking and perceptions of that culture while learning the target language. Thus, thoughts and images about foreign culture flourish in the consciousness of the person learning a foreign language (Kalfa, 2005: 169-170).

¹ Öğr. Gör. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Diller Araştırma ve Uygulama Merkezi. ckorkmaz@yildiz.edu.tr

While teaching Turkish to foreigners, we cannot ignore the logic, thought system and culture of our nation (Kalfa, 2005: 170). There are some points to be considered in the teaching of Turkish as a foreign language. First of all, the way of thinking, understanding and predicting of our nation should be taught during the teaching of Turkish. Secondly, The reflection of the subtleties of our culture on words should be transferred. Thirdly, it should be shown in a concrete way that knowing Turkish is an important competence, by implying that Turkish has spread to a large geography by means of its historical background. Finally, it must be proven that Turkish is a source of soft power with the influence of state policies.

Method

This study is designed as a document review. Yıldırım and Şimşek (2011: 187) define document review as the analysis of written materials containing information about the phenomenon which researcher study on them. The data obtained from the official public network addresses of the relevant institutions and organizations and transferred in the context of numerical information and informative texts. The universe of the study is state-affiliated institutions that teach Turkish as a foreign language. The samples of the study was chosen from domestic and foreign institutions which has carry out teaching activities in a planned way.

Conclusion and Suggestions

As Turkey moves rapidly towards becoming the center of the Turkish and Islamic world, the factors mentioned above accelerate this process. The most important indicators of this acceleration are the growing demand and reputation of Turkish culture, which is the most important source of soft power of Turkey, and Turkish language, which is the most obvious means of transmission of Turkish culture. The number of official institutions that are mentioned in most of the study and the audience that meets this soft power in the relevant institutions clearly reveals Turkey's power and trump in cultural diplomacy. A cultural diplomacy based on teaching Turkish as a foreign language will become more efficient. This positive effect will enable the related studies to improve and will also be the means of Turkey's expansion in all areas, especially education and training. In order for teaching Turkish to foreigners to become more active, dominant and efficient as a soft power source, the following items are suggested:

- Higher education institutions that teach Turkish as a foreign language should be grouped under a common identity, such as faculties and institutes, and academic staff who belong to these institutions should be assigned directly.
- The activities of teaching Turkish as a foreign language carried out by higher education institutions should be conducted from a single source within a specific program and curriculum.
- Projects such as National War Technologies and National Car which have attracted the attention of the whole world in recent years, should be taken into the center and Turkey should be turned into a preferred center for international students and researchers. The starting point of international personnel who will take part in such projects should be teaching Turkish.
- By increasing the number and service area of institutions and organizations which are affiliated to the Maarif Foundation of Turkey, the contact area of the hand of compassion of Turkish Republic should be expanded.
- The number of Turkish cultural centers which are affiliated to Yunus Emre Enstitüsü should be increased. Furthermore, cultural activities such as fairs, cultural days, TV series, film promotion, autograph days should be increased with considering the perspectives of the home countries where these centers are located.
- Ties of affections should be created by expanding the content and opportunities of Turkey Scholarships.
- By increasing the number of schools participating in the International Anatolian Imam Hatip High School Project, a theological teaching centered on Turkish-Islamic civilization should cover the entire Turkish and Islamic geography. Moreover, the extent should be expanded in the context of Science, Anatolian, Vocational and Technical High Schools.
- By considering the information, knowledge and experiences of Turkey in the field of military, the power of War Schools and Police Academies should be used more effectively. Turkey should become compulsory education center for international students wishing to specialize in this area.
- Regardless of these titles and indirectly, the demand for Turkish should be increased by using Turkey's authentic power in tourism, TV series and film, gastronomy, folklore, architecture, art and historical artworks.

Keywords: soft power; Turkish; teaching Turkish as a foreign language.

GİRİŞ

Güç kelimesi sözlük anlamı bakımından: “Fizik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği, kuvvet, efor” (TDK, 2020) şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanım, kelimenin anlamı ile yaratabileceği etki alanlarının genişliği noktasında birçok fikre de kaynaklık yapabilecek hacimdedir. Uluslararası ilişkiler açısından ele alındığında bir terim olarak güç, siyasetin temel unsuru olarak tanımlanmış ve gücün belirleyici rolüne dikkat çekmiştir (Sancak, 2016: 17). Uluslararası ilişkiler literatüründe gücün oluşması, dağılımı ve paylaşılması çerçevesinde başka bir ifadeyle güç ilişkileriyle şekillenen siyasi, ekonomik ve sosyal etkileşimlerin sonucunda savaş ve barış ortamı meydana gelmektedir (Bekfelavi, 2017: 1). En genel anlamıyla, güç, birinin istediği sonuçları elde edebilmesi demektir (Nye, 2017: 11). Hans Morgenthau, gücü; hem uluslararası politikanın en temel amacı, hem de amacın gerçekleştirilmesi için bir araç olarak tanımlarken ulusal bir gücün unsurlarını coğrafya, doğal kaynaklar, endüstri kapasitesi, askeri hazırlık, nüfus, ulusal karakter, ulusal ahlak, diplomasi ve yönetim kalitesi olarak saymıştır ve gücü tanımlarken “...insanın insan üzerinde denetim kurmasını ve devam ettirmesini sağlayacak olan her şeyi kapsayabileceğini” belirtmiştir (Yatağan, 2018: 71). Tanımlardan hareketle güç kavramı hem ulusal hem de uluslararası yönetim süreçlerinde, yönetimin akışına yön veren her şeyi etkileyen önemli bir etken olarak anlaşılmalıdır.

Uluslararası ilişkiler bağlamında güç kavramı kullanım alanlarına göre; *Sert Güç*, *Yumuşak Güç* ve *Akıllı Güç* olarak üçe ayrılmaktadır (Nye, 2013: 1-20). Güç çeşitleri birbirleri ile ilgili olmakla beraber her biri bir diğeri etkilemektedir. Ancak çalışmanın konusu düşünüldüğünde yumuşak güç kavramını irdelemek çalışmanın içerik bütünlüğüne daha fazla katkı sağlayacaktır. Yumuşak güç kavramı ilk defa, Joseph S. Nye’in 1990 yılında yayımlanan *Liderliğe Zorunluluk: Amerikan Gücünün Değişen Doğası* adlı kitabında ve bu kitabından derlediği *Yumuşak Güç* adlı makalesinde ele alınmıştır (Özel, 2018: 5). Yumuşak güç, insanları zor kullanmadan kendi yanına çekebilme yeteneğidir. Meşruiyet, bu nedenle yumuşak güç için son derece hayatidir. Bir insan veya millet hedeflerimizin meşru olduğuna inanıyorsa, onları tehdit ve rüşvet kullanmadan liderliğimizi takip etmeye ikna etme ihtimalimiz daha yüksektir. Bugün asıl zafer, yabancı nüfusları kendi tarafınıza çekmek istiyorsanız demokratik devletler kurmayı hedeflemelisiniz. Yumuşak güç barışı sağlamak için esastır (Nye’den akt. Özek, 2019: 39). Yumuşak güç kullanan ülkeler kültürlerini ve ideolojilerini yaygınlaştırmak ve fikirlerinin başkaları tarafından kabul görmesini sağlamak suretiyle hedefledikleri sonuçlara ulaşabilmeyi amaçlamaktadırlar. Bir ülke dünya siyasetinde arzuladığı sonuçları başka ülkeler onun izinden gitmek istediği, onun değerlerine hayran olduğu, oluşturmuş olduğu örneğe imrendiği, onun refah ve açıklık düzeyine ulaşmayı arzu ettiği için de alabilir. Bu güce, yani başkalarını kendi istediği şeyleri başkalarının da arzulamasını sağlamaya

yumuşak güç adı verilir. Yumuşak güç, insanları zorlamak yerine onlarla işbirliği yapar (Demir, 2012: 23). Bir aktör açık bir tehdit veya değiş-tokuş olmaksızın başka bir aktörü kendi amaçlarını kabul etmeye ikna edilebiliyorsa veya ikna edilen aktörün davranışları gözlemlenebiliyorsa ve gözlem sonucunda soyut bir cazibe belirlenebiliyorsa yumuşak güç söz konusu olmaktadır. Yumuşak güç, işbirliğini sağlamak için ortak değerlere çekme ve bu değerlere ulaşmaya katkıda bulunmanın doğruluğu ve sorumluluğunu araç olarak kullanmaktadır (Nye, 2017: 7). Kısaca sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan cazibe merkezi olmak, yaratılan kültür aktarım araçlarını veya kişilerini erişilmesi gereken birer hedef hâline dönüştürmek yumuşak gücün kullanım yöntemlerini belirleyen araçlar olarak öne çıkmaktadır. “Çünkü yumuşak güç başkalarının tercihlerini şekillendirme niteliği üzerine kuruludur. Aynı zamanda yumuşak güç, siyasi gündemi diğer insanların önceliklerini formalıştıracak şekilde oluşturmakla özdeşleştirilir” (Demir, 2012: 23). Özel (2018: 22)’in yumuşak güç ile hem soyut hem de somut güç unsurlarının yüksek bir felsefe ile harekete geçirilerek kaynak aktöre yönelik olumsuz bir algı yaratmadan, fikirde müşterekliğe gidecek şekilde hedef aktörde tutum değişikliği yaratılması ve nihayetinde sosyal alışkanlık formuna dönüştürülmesi kapasite ve yeteneğidir tanımlaması ise yukarıda yer alan bilgilerin özeti şeklindedir.

Yumuşak gücü besleyen ve bu gücün etkisini arttırmasını sağlayan kaynaklar şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Başkalarına çekici geldiği takdirde kültür.
2. Yurtiçi ve yurtdışında uyumlu hareket ederek sadık kaldığı siyasi değerler.
3. Meşru ve ahlaki olarak otoriter görülen dış politikalar.
4. Gündem yarattığı ve gündemin çerçevesini belirlediği, kendine meylettirdiği hallerde kurumlar veya devlet dışı örgütler (Keohane ve Nye, 1998: 86).

Yumuşak güç uygulayabilmek için bazı kaynaklar ve bu kaynakların stratejik bir planlama ile kullanılması gereklidir. Genel olarak yumuşak güç kaynaklarının kullanımında etkili olan stratejiler şu şekilde sıralanmaktadır:

- Ülkelerin uluslararası platformda kendi imajlarını yaratması,
- Düşman ülkelerin imajını zedeleyerek üçüncü ülkede kendi lehine ortam oluşturmak,
- Yumuşak güç kullanan ülkedeki geçerli olan normların yayılması
- Başta televizyon olmak üzere çeşitli iletişim araçlarında kahraman ve ünlülerin kullanılması ile subliminal veya açık olarak hedef kitlede istenilen etkinin yaratılması (Lee, 2009: 205-218).

Yumuşak güç, çoğu zaman ve büyük oranda değerlerimizden kaynaklanır. Bu değerler kültürümüzde, ülke içinde yürüttüğümüz siyasette ve uluslararası arenada kendimizi tanıtmaya şekillerimizde kendini gösterir. Hükümet bazen yumuşak gücü denetim altına almakta ve üretmekte zorlanır. Tıpkı aşk gibi yumuşak gücün de ölçülmesi, kontrol edilmesi zordur ve herkeste aynı etkiyi yaratmaz ama yine de öneminden hiçbir şey kaybetmez. Hubert Vedrine, Amerikalıların film ve televizyon aracılığıyla dünyadaki imgelere egemen olması dolayısıyla diğer insanların hayal ve arzularını harekete geçirebildiği ve aynı nedenlerle başka ülkelerden eğitimlerini tamamlamak için ABD'ye çok sayıda öğrenci geldiği için son derece güçlü olduklarından yakındır. Yumuşak güç önemli bir gerçekliktir (Nye, 2003: 11-12). Öte yandan yumuşak güç ile başarı elde etmek için bazı prensipler ile hareket edilmelidir. Bu prensipler;

- Gücün göze batmayacak ve diğer aktörleri rahatsız etmeyecek şekilde kullanılması,
- Küresel ve bölgesel aktörlerle iyi ilişkiler geliştirilmesi ve iletişim kanallarının açık tutulması,
- Çoğulcu demokrasi ve yönetim prensiplerine uyulması,
- Aktörlerin karar alma mekanizması içerisinde yer almasıdır (Yatağan, 2018: 73).

Daha geniş açıdan ve daha somut veriler ışığında yumuşak gücün kaynak, araç ve hedeflerini aşağıda tabloda görüldüğü şekilde kategorize edilmektedir.

Tablo 1.

Yumuşak Güç Kaynakları, Araçları ve Hedef Alıcılar (Nye, 2017: 10-50).

Yumuşak Güç Kaynakları	Araçlar	Hedef Alıcılar
Dış Politika	Hükümetler, Medya, Uluslararası Örgütler	STK'lar, Başka hükümetler ve halklar
İç Siyasi Değerler ve Politikalar	Medya, STK'lar, Uluslararası Örgütler	Başka hükümetler ve halklar
Yüksek Kültür	Hükümetler, STK'lar, Uluslararası Örgütler	Başka hükümetler ve halklar
Popüler Kültür	Medya, Piyasa	Başka halklar

Kültür, somut veya somut olmayan biçimleri ile egemen güçlerin en önemli güç kaynaklarından birisidir. Kültür, bir devletin yumuşak güç kullanımındaki en önemli araçlarından birisidir. Kültür, bir toplumun kendi mensuplarını birlikte yaşamaya olanaklı kılan bir sistem olduğu gibi aynı zamanda da başka toplumları ya da en azından başka toplumlardan bir kesim insanları etkileme ve kendine çekmede en etkili faktörlerin başında gelmektedir. Yumuşak güç de kültüre dayalı olup, eğitim ve kültür ürünleri aracılığıyla dünya piyasasına çıkarılabilir (Mehmandarov, 2020: 7-9). Kültür, ülkelerin diğer ülkeler nezdinde cazibelerini ve nüfuzunu

arttırmada oynadığı rol için yumuşak güç kaynakları arasında yer alır. Kültür giderek daha fazla yumuşak gücün temel unsuru olarak görülmektedir. “Kültür, ülkelerin karşılıklı anlayışına dayalı olarak ülkelerin cazibe ve çekiciliğini artırmasının muhtemel olduğunu; kültürel alışverişi ve işbirliğini geliştirmek için fırsatlar sunduğunu göstermektedir” (Özek, 2019: 43). “Ulusal karaktere, inanç sistemine ve ulusal kimliğin dinamiklerine katkıda bulunan yumuşak güç kaynağı olarak ele aldığımız kültürü, devletler dış politika aracı olarak kullanmaktadır. Yeni uluslararası kültürel gündem kültür ve dış politika arasındaki ilişkiyi dönüştürmektedir. Dış politika, genel olarak siyasi ve ekonomik hedefleri desteklemek için kültürü enstrüman olarak kullanmaktadır” (Bélanger, 1999: 678).

“Yumuşak güç aracı olarak kültür, dilin olduğu kadar yazılı eserlerin (kitapların), televizyon ve radyo programlarının, sanat sergileri ve konserlerinin de tanıtımının yapılmasını öngörmektedir; bundaki amaç yabancı ülke halklarının bir ülkeye dair kültür ve dili bağlamında tanış olmasını ve o ülke gözünde olumlu bir bakış açısı edindirilmesidir” (Akıllı, 2014: 3). “Ulusun geleneksel bir bileşeni ve kimlik ve grup bilincinin sembolü olarak görülen dil, bu bağlamda yumuşak güç kaynaklarının bir ifadesi olarak kullanılabilir” (Pashayeva, 2018: 132). Dil, iletişimin olmazsa olmazıdır, ancak kelimeler, matematiksel semboller veya fiziksel jestler, kendilerini ifade etseler de iletişimdeki ortaklar arasında mutabakat olmaksızın anlamsızdır. İnternetin bugünkü gelişimi, birbirini tanımayan ülkelerin ve bağlantı kurabileceği düşünce sistemlerinin anlayışındaki artıştan daha hızlı gerçekleştiği için, asimetrik iletişim potansiyelini artırıyor ve daha fazla anlayışa sahip olanlar bir dereceye kadar yumuşak güç kaynağı olarak değerlendirilmektedir. Örneğin uluslararası siyasette İngilizce ile iletişim kuranlar bunu kendi ulusal çıkarlarını geliştirmek için yaparlar. Bunlar Washington'da tanımlanan çıkarlarla uyuyorsa, bu istekli bir uyum ortamı yaratır yoksa koalisyon sağlanamaz. Kozmopolit kimliğe sahip bir kişinin Amerikan politikasını anlayışı, alternatif hedeflerini iletirmek için bir yumuşak güç biçimi olarak kullanılabilir (Rose, 2005: 5-11). Bu bağlamda dil sembollerden oluşan bir gösterge olmaktan çıkıp kültürel bir güç ve cazibe kaynağı, hedef kitleyi kendine çecek bir odak merkezi ve yumuşak güç kaynağına dönüşmektedir. Devlet veya hükümet dışı aktörlerin en belirgin olduğu saha kültür diplomasisidir. Zira genellikle sivil toplum kuruluşları, vakıflar, platformlar, yarı resmî kurumlar vb. oluşumlar tarafından yürütülen kültür diplomasisinde hedef kitle çoğunlukla amaç ülkenin halkıdır. Bu sebeple hedef kitledeki hemen hemen her sosyokültürel kesime hitap edebilecek sergi, fuar, televizyon programı, konser, sinema, dans, tiyatro, gezi, değişim programı, çalıştay, atölye vb. etkinlikler kültür diplomasinin uygulamalarını oluşturmaktadır. Ancak yumuşak gücün bir unsuru olarak sayılabilecek kültürün başka bir toplum tarafından çekicilik arz edebilmesi önemlidir (Başar, 2020: 34).

Kültürün temel öğelerinden birisi de dildir. Dil, kültür gibi alınan işleme ve benimseme için davranmayı gerektirir. Dil edinimi bizim üzerimizde bir güç meydana getirir; düşünmemizi ve değerlendirmelerimizi belirleyen bir güç. Dilin üzerimizdeki etkisi, düşüncelerimize etkisiyle son derece hayatidir (Sánchez, 2018: 5). İngiliz dili, İngiliz yumuşak güçlerinin bir diğer önemli varlığıdır çünkü *Britanya Markası*'nın kendisini başarılı bir şekilde yansıtmayı kolaylaştırmaktadır (Hill ve Beadle, 2014: 21). Yani dilin gücü kullanılarak o dili millî bir marka yapmak ve bunu kullanmak mümkündür. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi yumuşak güç kaynağı olarak kültürün kullanımına en somut örnektir. Çünkü Türkçe öğretilirken aynı zamanda Türk kültür ve medeniyet tarihinin bütün somut ve somut olmayan birikimi hedef kitleye aktarmak öğretim sürecinin en önemli işlevlerinden birisidir. “Yabancılara Türkçe öğretimi, Türk kültürünün öğretilmesi amacını taşımaktadır. Çünkü dil, kültür aktarıcısıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin ana dil olarak öğretilmesinden farklı ve zor yönü, Türkçeyi öğrenen yabancıların Türk kültürüne olan uzaklığıdır. Yabancı dil öğrenen kişi o dile ait kültürün içine girmektedir” (İşcan, 2011: 32). “Günümüzde ülkemizi, kültürümüzü, tarihimizi tanıtmak; dilimizi dünyada konuşan insan sayısını arttırmak adına yurt içi ve yurt dışı birçok eğitim kurumunda yabancı dil olarak Türkçe dersleri verilmektedir” (İltar ve Dünder, 2018: 529).

Yukarıda yer alan bilgilerin ışığında, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin resmî dili olan Türkçenin, yumuşak güç kaynağının aracı olarak bürokratik ve diplomatik bağlamda nasıl kullanıldığına aşağıda yer alan başlıklar çerçevesinde değinilmektedir.

1. Türkçe Öğretim Merkezleri

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, özel uzmanlık alanı gerektiren ve uzman öğreticiler tarafından yapılması gereken bir öğretim süreci olmasıyla birlikte başlı başına bir bilim dalı olarak nitelendirilmelidir. Bu açıdan bakıldığında yükseköğretim seviyesinde kurumsallaşan öğretim merkezleri, TÖMER (Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi), DİLMER (Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi) veya benzeri isimler ile adlandırılmakta ve üniversitelerin rektörlüklerine bağlı birer merkez olarak hizmet vermektedirler. Tarihsel süreçte Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÖMER), Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak 1984 yılında yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla; British Council, Goethe Institut, Instituto Cervantes ve Alliance Française gibi dil ve kültür merkezleri örnek alınarak kurulmuştur (Wikipedia, 2020). Yapılan benzer çalışmalarda Boylu ve Başar (2016: 311) üniversiteler bünyesinde toplam 85 Türkçe öğretim merkezi, Erdil (2018: 94) ise 125 üniversitede Türkçe öğretim merkezinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sayılardan hareketle ilgili kurumların sayısı her geçen yıl arttığı görülmektedir. Aşağıda yer alan tabloda ise merkezlerin bağlı oldukları

üniversite, adları ve öğretim elemanı sayıları yer almaktadır. Bahsi geçen bilgilere, merkezlerin *edu.tr* uzantılı resmî genel ağ adreslerinden 2020 yılı Ekim ayında erişilmiştir.

Tablo 2.

Yükseköğretim Kurumlarına Bağlı Türkçe Öğretim Merkezleri

Üniversite	Merkez	Öğretim Elemanı Sayısı
1. Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	TÖMER	6
2. Adıyaman Üniversitesi	TÖMER	1
3. Afyon Kocatepe Üniversitesi	TÖMER	3
4. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	TÖMER	3
5. Akdeniz Üniversitesi	TÖMER	18
6. Aksaray Üniversitesi	TÜRKÇEM	10
7. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	TÖMER	2
8. Amasya Üniversitesi	TÖMER	1
9. Anadolu Üniversitesi	TÖMER	7
10. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	DİLMER	5
11. Ankara Üniversitesi	TÖMER	5
Kızılay Şubesi		
Antalya Şubesi		
Bursa Şubesi		
İzmir Şubesi		
Taksim Şubesi		
12. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	DİLMER	11
13. Ardahan Üniversitesi	TÖMER	1
14. Artvin Çoruh Üniversitesi	TÖMER	1
15. Atatürk Üniversitesi	TÖMER	13
16. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	TÖMER	4
17. Bahçeşehir Üniversitesi	TÜRKMER	-
18. Balıkesir Üniversitesi	TÖMER	3
19. Bartın Üniversitesi	BÜDEM	4
20. Başkent Üniversitesi	BÜTEM	3
21. Bayburt Üniversitesi	TÖMER	2
22. Beykoz Üniversitesi	TÖMER	-
23. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	TÖMER	2

24. Bingöl Üniversitesi	TÖMER	2
25. Biruni Üniversitesi	TÖMER	-
26. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	TÖMER	6
27. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	TÖMER	3
28. Bursa Uludağ Üniversitesi	TÖMER	32
29. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	TÖMER	6
30. Çankırı Karatekin Üniversitesi	TÖMER	6
31. Çukurova Üniversitesi	TÖMER	13
32. Dicle Üniversitesi	TÖMER	6
33. Dokuz Eylül Üniversitesi	DEDAM	9
34. Düzce Üniversitesi	TÖMER	2
35. Ege Üniversitesi	TÖBİR	9
36. Erciyes Üniversitesi	TÖMER	-
37. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	TÖMER	5
38. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	TÖMER	8
39. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	TÜMER	21
40. Fırat Üniversitesi	TÖMER	13
41. Gazi Üniversitesi	TÖMER	25
42. Gaziantep Üniversitesi	TÖMER	4
43. Hacettepe Üniversitesi	TÖMER	15
44. Harran Üniversitesi	TÖMER	2
45. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	TÖMER	4
46. Hitit Üniversitesi	TÖMER	5
47. Iğdır Üniversitesi	TÖMER	4
48. İnönü Üniversitesi	TÖMER	8
49. İstanbul Aydın Üniversitesi	TÖMER	33
50. İstanbul Bilgi Üniversitesi	TÜRMER	-
51. İstanbul Gelişim Üniversitesi	TÖMER	14
52. İstanbul Kültür Üniversitesi	TÖMER	-
53. İstanbul Medeniyet Üniversitesi	TÖMER	5
54. İstanbul Okan Üniversitesi	TÖMER	2
55. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	İZÜTEM	24
56. İstanbul Şehir Üniversitesi	TÖMER	-

57. İstanbul Üniversitesi	DİLMER	-
58. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	YÜTÖM	4
59. İstinye Üniversitesi	TÜRKMER	-
60. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	TÖMER	3
61. Kafkas Üniversitesi	TÖMER	-
62. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	TÖMER	4
63. Karabük Üniversitesi	TÖMER	27
64. Karadeniz Teknik Üniversitesi	TÖMER	2
65. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	KARDİL	-
66. Kastamonu Üniversitesi	TÖMER	12
67. Kırıkkale Üniversitesi	TÖMER	-
68. Kırklareli Üniversitesi	TÖMER	8
69. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	TÖMER	9
70. Kilis 7 Aralık Üniversitesi	TÖMER	3
71. Kocaeli Üniversitesi	DİLMER	4
72. KTO Karatay Üniversitesi	KTO-KARDİL	-
73. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	TÖMER	-
74. Manisa Celâl Bayar Üniversitesi	DİLMER	3
75. Mardin Artuklu Üniversitesi	TÖMER	2
76. Marmara Üniversitesi	TÖMER	8
77. Mersin Üniversitesi	TUAM	9
78. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	TÖMER	-
79. Necmettin Erbakan Üniversitesi	KONDİL	13
80. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	TÖMER	2
81. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	TÖMER	3
82. Ondokuz Mayıs Üniversitesi	TÖMER	13
83. Ordu Üniversitesi	TÖMER	2
84. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	TÖMER	4
85. Pamukkale Üniversitesi	PADAM	5
86. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	TÖMER	4
87. Sakarya Üniversitesi	TÖMER	25
88. Selçuk Üniversitesi	TÖMER	5
89. Siirt Üniversitesi	TÖMER	-

90. Sinop Üniversitesi	TÖMER	1
91. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	TÖMER	7
92. Süleyman Demirel Üniversitesi	TÖMER	11
93. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi	TÖMER	-
94. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	TÖMER	6
95. Trakya Üniversitesi	DİLMER	3
96. Uşak Üniversitesi	TÖMER	4
97. Üsküdar Üniversitesi	TÖMER	2
98. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	TÖMER	6
99. Yıldız Teknik Üniversitesi	TÖMER	8
100. Yozgat Bozok Üniversitesi	TÖMER	3
101. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	TÖMER	9

Yukarıda yer alan tabloda görüldüğü üzere, Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinde toplam 101 merkezde (TÖMER, DİLMER vb. isimlerle olmak üzere), ortalama 625 öğretim elemanı ile Türkçe öğretim faaliyetleri yürütülmektedir. Türkiye'de yükseköğretim görmek isteyen her uluslararası öğrenci değişik seviyelerde olmak üzere Türkçe öğrenmek ve bu öğrenim sürecini belgelendirmek durumundadır. Bu durum Türkçenin öğretimi ile yumuşak güç kaynağı aracı olarak kullanımının en önemli örneğidir.

2. Türkiye Maarif Vakfı Öğretim Kurumları

Türkiye Maarif Vakfı (TMV), kültür ve medeniyet etkileşimini *Ortak İyi'*ye ulaştıracak bir yol olarak gören Türkiye'nin uluslararası eğitimde dünyaya açılan kapısıdır. 17.06.2016 tarihli 6721 sayılı kanun ile kurulan TMV, yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti adına Milli Eğitim Bakanlığı dışında doğrudan eğitim kurumu açma yetkisine sahip tek kuruluştur. Kâr amacı gütmeyen, kamu yararına çalışan bir vakıf olan TMV, her ülkede okul öncesinden yükseköğretime eğitimin her aşamasında etkin faaliyet yürütmek amacıyla kurulmuştur. Kurumun faaliyet alanları ve içerikleri şu şekildedir:

Eğitim - Öğretim

- Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları açar.
- Yaygın eğitim amaçlı kurslar, etüt merkezleri ve kültür merkezleri gibi tesisler kurar.

Eğitim Destek

- Eğitim-öğretim sürecinin tamamlayıcı birimleri olarak kütüphaneler, laboratuvarlar, sanat ve spor tesisleri kurar.

- Türkiye Maarif Vakfı Kariyer Takip ve Rehberlik Sistemiyle mezunlarımızın kariyer planlamalarına destek olur.

Yayın

- Eğitim amaçlı yayın organları kurar.
- Eğitim program ve içeriklerini geliştirir, üretir ve yayınlar. Bu bağlamda 05.03.2020 ve 25.08.2020 tarihlerinde olmak üzere iki baskı halinde Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi adında bir program yayımlanmıştır.
- Eğitim metot ve usulleri ile içerik ve müfredata yönelik bilimsel araştırmalar ile AR-GE çalışmaları yapar.
- Süreli ve süresiz yayınlar yapar, sempozyum, konferans ve çalıştaylar düzenler ve bu alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar.

Burs ve Barınma

- Okul öncesi eğitimden üniversiteye kadar bütün eğitim süreçlerinde öğrencilere; eğitim amaçlı burslar ile nakdî destekler ve defter, kitap, kıyafet, bilgisayar ve yazılım gibi eğitim materyalleri ile aynî destekler sağlar.
- Eğitim kurumlarında hizmet veren ve eğitim alan kişilerin barınma ihtiyacını karşılayacak yurt, pansiyon ve lojman gibi tesisler kurar.

Vakıf, 67 ülkede faaliyette bulunmakta olup 42 ülkede 340 kurum ve 42 yurt ile eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca 37 diğer ülke ile faaliyet alanını genişletme anlamında resmî temaslar devam etmektedir (TMV, 2020).

Tablo 3.

Türkiye Maarif Vakfı'nın Faaliyet Gösterdiği Ülkeler ve Alanlar.

Ülke	Eğitim Kurumu	Yurt
ABD	4	-
Afganistan	46	12
Almanya	1	-
Arnavutluk	6	-
Avusturya	1	-
Avustralya	2	-
Belarus	1	-
Belçika	1	-

Bosna-Hersek	4	-
Burundi	3	-
Cibuti	2	-
Çad	6	1
Ekvador Ginesi	4	-
Etiyopya	4	1
Fildişi Sahili	4	-
Fransa	1	-
Gabon	4	-
Gambiya	3	-
Gana	1	-
Gine	10	2
Gürcistan	4	-
Irak	14	-
Kamerun	14	4
Kongo	4	-
Kongo Demokratik Cumhuriyeti	4	-
Kosova	8	-
Kuzey Makedonya	5	1
Macaristan	3	-
Madagaskar	3	-
Mali	21	1
Moritanya	9	-
Nijer	10	2
Pakistan	77	11
Romanya	7	-
Senegal	13	-
Sierra-Leone	2	-
Somali	7	3
Sudan	6	-
Tanzanya	12	2
Tunus	4	1
Ürdün	-	1
Venezuela	5	-

3. Yunus Emre Enstitüsü

Yunus Emre Vakfı; Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye'nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini arttırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla 05.05.2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulmuş bir kamu vakfidir. Yunus Emre Enstitüsü (YEE) ise Vakfa bağlı bir kuruluş olarak bu kanunun amaçlarını gerçekleştirmek üzere yurt dışında kurduğu merkezlerde yabancılara Türkçe öğretimi çalışmalarının yanı sıra ülkemizin tanıtımı amacıyla kültür ve sanat faaliyetleri yürütmekte, ayrıca bilimsel çalışmalara destek vermektedir. 2009 yılında faaliyetlerine başlayan YEE'nin yurt dışında 58 kültür merkezi bulunmaktadır. Kültür merkezlerimizde verilen Türkçe eğitiminin yanı sıra, farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarıyla yapılan iş birlikleri ile Türkoloji bölümleri ve Türkçe öğretimi desteklenmektedir. Kültür merkezleri aracılığıyla kültür ve sanatımızı tanıtmak amacıyla birçok etkinlik düzenlenmekte, ulusal veya uluslararası etkinliklerde ülkemiz temsil edilmektedir (YEE, 2020).

YEE Türk Kültür Merkezlerinde düzenlenen Türkçe kurslarında öğretim sistemi Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Metni'ne göre şekillendirilmektedir. Merkezlerde verilen Türkçe derslerinde dört temel dil becerisine (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) eşit düzeyde yer verilmektedir. Avrupa Dil Portfolyosu ölçütlerine göre tanımlanan A1, A2, B1, B2, C1, C2 düzeylerinden oluşan altı basamakta ve 844 saatte dil öğretimi gerçekleştirilmektedir. 2009 yılından bu yana yurt dışındaki YEE'lerinde yaklaşık 50.000 öğrenci Türkçe öğrenmiştir. Bu sayı, Kültür Merkezleri dışında gerçekleştirilen kurslar, Enstitünün girişimleriyle yürütülen Türkçenin seçmeli ders olarak öğretimi ve *Türkoloji Projesi* kapsamında sağlanan desteklerle yaklaşık 100.000'e ulaşmaktadır (YEE, 2020).

Tercihim Türkçe projesi kapsamında öğrencilere ve öğretmenlere yönelik çeşitli faaliyetler gerçekleştirilmesinin yanı sıra binlerce öğrenciyi bir araya getiren büyük şenlikler ve festivaller düzenlenmektedir. Öğrencilere materyal ve kırtasiye desteğinde bulunan YEE, özellikle öğretmenlerin meslekî gelişimlerine katkı sunmak amacıyla çeşitli eğitimler vermekte ve kültürel seminer programları gerçekleştirmektedir. Müfredat ve araç gereç geliştirme süreçlerinin tamamlanmasının ardından Amman, Köstence, Mostar, Saraybosna, Tiflis, Batum, Tokyo ve Varşova'da Türkçe seçmeli ya da zorunlu yabancı dil dersi olarak orta öğretim okullarında okutulmaya başlanmıştır (YEE, 2020).

Tablo 4.

Yunus Emre Enstitüsü Kültür Merkezleri

Ülke	Şehir
ABD	Washington DC
Afganistan	Kabil
Almanya	Berlin-Köln
Arnavutluk	İşkodra-Tiran
Avusturalya	Melbourne
Avusturya	Viyana
Azerbaycan	Bakü
Bahreyn	Manama
Belçika	Brüksel
Bosna Hersek	Foynitsa-Mostar-Saraybosna
Cezayir	Cezayir
Fas	Rabat
Fransa	Paris
Güney Afrika	Johannesburg
Güney Kore	Seul
Gürcistan	Tiflis
Hollanda	Amsterdam
Hırvatistan	Zagreb
İngiltere	Londra
İran	Tahran
İspanya	Madrid
İtalya	Roma
Japonya	Tokyo
Karadağ	Podgoritsa
Katar	Doha
Kazakistan	Nur-Sultan
KKTC	Lefkoşa
Kosova	İpek-Prishtine-Prizren
Lübnan	Beyrut
Macaristan	Budapeşte
Makedonya	Üsküp
Malezya	Kuala Lumpur
Meksika	Meksiko
Mısır	Kahire

Moldova	Komrat
Pakistan	Karaçi-Lahor
Polonya	Varşova
Romanya	Köstence-Bükreş
Rusya Federasyonu	Kazan-Moskova
Senegal	Dakar
Sırbistan	Belgrad
Sudan	Hartum
Somali	Mogadişu
Tunus	Tunus
Ukrayna	Kiev
Ürdün	Amman

4. Türkiye Bursları

2012’de hayata geçirilen *Türkiye Bursları* ilk yılında 40.000 başvuru aldı ve bu doğrultuda geçmiş yıllara oranla başvuru sayılarında ciddi bir artış görüldü. Türkiye Bursları programı 2019 yılında yaklaşık 150 bin başvuru aldı. Türkiye Bursları, finansal destek sağlamasına ek olarak öğrencilerin üniversitelerde istedikleri programlara yerleştirilmesini de kapsamaktadır ve bu özelliğiyle dünyadaki diğer burs programlarından ayrılmaktadır. Üniversite eğitimi dışında, Türkiye’de geçirmiş oldukları süre boyunca müfredat dışı sosyal, kültürel ve akademik aktivitelerden faydalanma olanağı da sağlanmaktadır. Türkiye Bursları programı bünyesinde bulundurduğu farklı araştırma modülleri ve Türkçe dil eğitimi ile diğer ülkelerdeki akademisyenlere, araştırmacılara ve kamu personellerine de destek vermekte. Uluslararası Öğrencilerle yakın iletişim sadece eğitim sürelerince değil, mezuniyetlerinin sonrasında da devam etmektedir. Türkiye’de yükseköğrenimini tamamlayan öğrenciler ülkeleri ve Türkiye arasında köprüler kuran gönüllü ülke elçiliği görevini de üstleniyorlar. Bu doğrultuda, dünya çapındaki mezunlarımızla bağlarımızın korunması amacıyla Türkiye Mezunları Ağı oluşturulmuştur. Türkiye Bursları ile ilgili bütün faaliyetler T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından yürütülmektedir (YTB, 2020).

Son 10 yılda, yükseköğretim kurumlarımızda okuyan uluslararası öğrenci sayısında yüzde 75 oranında bir artış kaydedildi ve güncel rakamlara göre ülkemiz, 25 bini burslu olmak üzere yaklaşık 148 bin uluslararası öğrencisiyle, bu alanda dünyanın en fazla uluslararası öğrenci ağırlayan ülkelerinden biri hâline geldi. Ülkemiz, 2023 yılında 200 bin uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmayı hedeflemektedir (YTB, 2020).

Türkiye Bursları kapsamında ülkemizde yükseköğrenime hak kazanan öğrencilerden Türkçe bilmeyenlere 1 yıl boyunca ücretsiz Türkçe hazırlık eğitimi verilmektedir. Türkçe hazırlık eğitimi, yalnızca Türkçe eğitim veren bölüm ve programlar için değil, İngilizce ve diğer yabancı dillerle eğitim verilen bölüm ve programlara yerleşen ve Türkçe bilmeyen bütün öğrenciler için zorunludur. Türkçe hazırlık eğitimi, öğrencilerin üniversite eğitimini görecekleri illerde bulunan Türkçe Öğretim Merkezleri'nde (TÖMER) verilmektedir. 8 ay süren ve Haziran ayında sona eren Türkçe hazırlık eğitimi sonrasında öğrencilerin C1 düzeyinde Türkçe Yeterlik Belgesi alması beklenmektedir. Haziran ayında C1 belgesi alan öğrenciler başarılı kabul edilerek kayıt oldukları bölümde üniversite eğitimine devam ederler. Başarısız olan öğrenciler için Eylül ayına kadar ek süre ve sınav hakkı tanınmaktadır. Ayrıca genel Türkçe öğretiminin ardından öğrencilerden *Akademik Türkçe* öğrenimi de istenmektedir.

5. Uluslararası Anadolu İmam Hatip Liseleri

Uluslararası Anadolu İmam Hatip Lisesi (UAIHL) projesi, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) ile Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) arasında yapılan iş birliği çerçevesinde yürütülmektedir. 2004 yılında MEB ile TDV arasında yeni bir protokol imzalanmıştır. Mezkûr protokol çerçevesinde başta Türk Cumhuriyetleri ve Müslüman ülkeler olmak üzere ülkemizin din eğitimi tecrübesine ihtiyaç duyan ülkelerden öğrenciler getirilmesi ve uluslararası olarak açılacak imam hatip liselerinde öğrenim görmeleri kararlaştırılmıştır. Protokol gereğince öğrencilerin barınma, iaa ve eğitim giderleri MEB; ulaşım, sağlık, giyim, burs vs. giderleri TDV tarafından finanse edilmektedir. Bu bağlamda adı geçen okullarda öğrenim görmekte olan burslu öğrenciler Devlet Parasız Yatılı konumunda öğrenimlerine devam etmektedirler (TDV, 2020).

UAIHL'nin eğitim dili Türkçedir. Anadolu Lisesi statüsünde olması sebebiyle Almanca ve İngilizceyi yabancı dil olarak gören öğrenciler, UAIHL'de bulunmaları sebebiyle Arapça eğitimi almakta ve diğer liselerden farklı olarak 40 saat ders görmektedirler. Ayrıca hafızlık çalışmaları ve pansiyonlu okullar olması nedeniyle 24 saat açık okullar olma özelliği vardır. Öğrencilere 9. sınıfın ilk döneminde yoğunlaştırılmış Türkçe öğretim programı uygulanmakta, program bittikten sonra eğitim öğretim Türkçe olarak devam etmektedir. 9. Sınıftan itibaren öğrencilerin yılsonu başarı ortalamasının 100 (yüz) üzerinden en az 70 olması istenmekte bu başarıyı yakalayamayanların TDV bursu kesilmektedir (MEB, 2020).

Bugün Ankara, Konya, İstanbul, Kayseri, Sivas ve Bursa'da bulunan 9 tane UAIHL'de okuyan öğrencilerin yol ve iaa masrafları, TDV tarafından karşılanmaktadır. Bu okullarda 111 farklı ülkeden 1.188 uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir. Ayrıca TDV tarafından burslandırılan lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde 1.936 uluslararası öğrenci öğrenimlerine devam etmektedir. Başarılı öğrencilerin belirlenen sınırın üzerinde bir not ortalamasına ulaşmaları

durumunda İlahiyat Fakültelerine doğrudan geçebilme imkânları vardır. İsteyenler kalıp doktora başlayabilecekken, isteyen ülkesine dönüp yaşamına din adamı olarak da devam edebilmektedir.

Tablo 5.

Uluslararası Anadolu İmam Hatip Liseleri'nin Bilgileri

Okul Adı	Şehir	Ülke Çeşitliliği	Öğrenci Sayısı
Fatih Sultan Mehmet UAIHL	İstanbul	61	234
Bayrampaşa Kaptan Ahmet Erdoğan UAIHL	İstanbul	39	79
Bahçelievler Şehit Mehmet Karaaslan UAIHL	İstanbul	38	113
Pendik Uluslararası Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	İstanbul	27	98
Mevlana UAIHL	Konya	66	205
Murat Hüdavendigâr UAIHL	Bursa	58	162
Şehit Ömer Halisdemir UAIHL	Kayseri	54	184
Prof. Dr. Muhammed Hamidullah UAIHL	Ankara	29	50
Şehit M. Murat Ertekin UAIHL	Sivas	30	58

6. Harp Okulları ve Polis Akademisi

Kara, Deniz ve Hava Harp Okulları bünyesinde 20 farklı dost ve müttefik ülkenin Misafir Askeri Personeli (MAP) lisans seviyesinde öğretim ve eğitim görmektedirler. MAP, birinci sınıftan öğrenimine başlayabilmektedir. Kara Harp Okulu'nda eğitim dili Türkçedir. Bu nedenle, ülkelerden doğrudan gelen personel, 1 yıl süreyle Türkçe eğitimi görmeyi müteakip birinci sınıftan öğrenimine devam etmektedir. Türkçe dil bilgisi yeterli olanlar ise askeri lise kaynaklı öğrenciler gibi birinci sınıftan öğrenime başlayabilmektedir (Kara Harp Okulu, 2020).

Polis Akademisi, ikili anlaşmalar doğrultusunda yabancı uyruklu öğrencilerin de kabul edildiği 1991-2018 yılları arasında 24 farklı ülkeden 1198 öğrenciyi mezun etmiştir. Güvenlik Bilimleri Enstitüsü-Adli Bilimler Enstitüsü 11 programda yüksek lisans ve 2 programda doktora eğitimi olmak üzere Güvenlik Bilimleri alanında uzman personel yetiştirmeyi amaçlayan enstitülerden 50 yabancı uyruklu öğrenciyi mezun etmiştir. İlgili fakülte ve enstitülerde öğrenim dili Türkçe olup 1 yıl süreyle Türkçe hazırlık öğrenimi verilmektedir (Polis Akademisi, 2020).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, gerek sahip olduğu kurum ve kuruluşların niteliği gerek *Büyük Devlet* olabilme yeteneği ve hafızası gerekse kendi sınırları dışında etki edebileceği alanın genişliği ile tarihte var olan birçok büyük Türk devletinin karması ve taşıyıcısı niteliğindedir. Tanımlama yerinde ise Türkiye coğrafyası Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne dar gelmekte,

Türkiye'nin nüfuz sınırları mevcut yüzölçümünün birkaç katına kadar çıktığı bilinmektedir. Uluslararası ilişkiler terminolojisinde yer alan *Hinterland* kelimesi; ırk, soy, boy, din, dil vb. ortak paydalarda buluşabildiğimiz toplumların yaşadığı yerleri tarif eden *Gönül Coğrafyası* tamlamasına karşılık gelmektedir. Bu coğrafya, Osmanlı Devleti'nin devamı ve bakiyesi özelliğinde olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne tarihi müktesebatın bir mirasıdır. Zira yakın tarihte iç karışıklık, savaş vb. durumlara maruz bırakılan Azerbaycan, Afganistan, Irak, Suriye, Libya, Ukrayna gibi ülkelerin Türkiye Cumhuriyeti Devletinin koruyuculuğuna, arabuluculuğuna ve garantörlüğüne hem halk hem de devlet nezdinde itibar ettiği tartışılmaz bir gerçek olarak bilinmektedir. "Türkiye'nin dünya siyasetinin temel mücadele alanını oluşturan Orta Doğu, Kafkasya, Orta Asya, Afrika ve Balkanlar'daki tarihî bağlardan gelen itibarlı konumu ve son yıllarda yaptığı kalkınma hamlesi, söz konusu coğrafyadaki nüfuzun ve gücün doğal bir şekilde kendini göstermesine zemin hazırlamıştır." (Başar, 2020: 55).

Türkiye, Türk ve İslâm dünyasının merkezi olma yolunda hızla ilerlerken yukarıda bahsedilen etkenler bu süreci hızlandırmaktadır. Bu hızlanmanın en önemli göstergesi ise Türkiye'nin en önemli yumuşak güç kaynağı olan kültürü ve kültürünün en belirgin taşıyıcısı olan dili Türkçeye artan rağbet ve itibardır. Çalışmanın büyük bir bölümünde değinilen yabancı dil olarak Türkçeyi öğreten resmî kurumların ve ilgili kurumlarda bu yumuşak güçle tanışan kitlenin sayısı, Türkiye'nin kültürel diplomasideki en önemli gücünü ve kozunu açıkça ortaya koymaktadır. Çıkış noktası yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine kurulan bir kültür diplomasisi kaynağını daha verimli bir güç olarak kullanmanın olumlu etkisi, bu çalışmaların daha da artmasını sağladığı gibi Türkiye'nin başta eğitim-öğretim olmak üzere faaliyet gösterebileceği hemen her alanda genişlemesinin de vasıtası olacaktır. Türkçenin öğretimini yumuşak güç kaynağı olarak daha etkin daha baskın ve daha etkili hâle gelebilmesi için aşağıda maddelendirilen konular önerilmektedir:

- Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimini yapan yükseköğretim kurumları fakülte, enstitü vb. bir kimlik altında toplanarak direkt bu kurumlara ait öğretim üyesi kadroları tahsis edilmelidir.
- Yükseköğretim kurumları tarafından yürütülen Türkçe öğretimi faaliyetleri belirli bir program ve müfredat kapsamında tek bir kaynaktan yürütülmelidir.
- Son yıllarda tüm dünyanın dikkatini çeken Millî Savaş Teknolojileri ve Millî Otomobil gibi projeleri merkeze alınarak uluslararası öğrenciler ve araştırmacılar nezdinde Türkiye tercih edilen bir saygınlık merkezine dönüştürülmelidir. Bu projelerde görev alacak uluslararası kişiler başlangıç noktası Türkçe öğretimi olmalıdır.

- Türkiye Maarif Vakfı'na bağı kurum ve kuruluşların sayısı ve hizmet alanı arttırılarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin şefkat ve merhamet elinin temas alanı genişletilmelidir.
- Yunus Emre Enstitüsü'ne bağı Türk kültür merkezlerinin sayısı arttırılmalı ve bu merkezlerin bulunduğu ülkelerin Türkiye yönelik algıları dikkate alınarak özellikle fuar, kültür günleri, dizi ve film tanıtımı, imza günleri gibi etkinlikler sıklaştırılmalıdır.
- Türkiye Bursları'nın içeriğı burs veren-burs alan ilişkisi dışına çıkarılıp sağlanan imkânlar genişletilerek gönül köprüsü oluşturulmalıdır.
- Uluslararası Anadolu İmam Hatip Lisesi projesinde yer alan okul sayısı arttırılarak Türk-İslâm Medeniyeti merkezli bir ilahiyat öğretimi bütün Türk ve İslâm coğrafyasını kapsamalıdır. Hatta Fen, Anadolu, Meslek ve Teknik Liseler bağlamında yelpaze genişletilmelidir.
- Türkiye'nin askerî alandaki bilgi, birikim ve tecrübeleri göz önüne alındığında hem Harp Okulları hem de Polis Akademileri noktasındaki gücü daha etkin kullanılarak Türkiye bu alanlarda uzmanlaşmak isteyen uluslararası öğrencilerin zorunlu öğretim merkezi olmalıdır.
- Bu başlıklardan bağımsız ve dolaylı olarak Türkiye'nin turizm, dizi ve film, gastronomi, folklor, mimari, sanat, tarihi yapıtlar noktasındaki otantik gücü de kullanılarak Türkçeye olan rağbet arttırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akıllı, E. (2014). "Türk Dış Politikasında Kültürel Diplomasi." İ. Demir içinde, *Türkiye'nin Dış Politikası* (s. 1-18). Bursa: Dora Yayınları.
- Başar, U. (2020). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Politikası Nasıl Olmalıdır?" E. Boylu, & L. İltar içinde, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Politika, Program, Yöntem ve Öğretim* (s. 29-59). Ankara: Pegem Akademi.
- Bekfelavi, K. (2017). "Türkiye'nin Balkan Ülkeri ile İlişkilerinde Yumuşak Güç Faktörü Olarak Türk İşbirliği Kalkınma Ajansı ve Yunus Emre Enstitüsü". Bursa : Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bélanger, L. (1999). "Redefining Cultural Diplomacy: Cultural Security and Foreign Policy in Canada." *Political Psychology*, 20(4), 677-679.
- Boylu, E., & Başar, U. (2016). "Türkçe Öğretim Merkezlerinin Güncel Durumu ve Standartlaşması Üzerine." *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS)*, 4 (24), 309-324.
- Demir, V. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erdil, M. (2018). "Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kuruluna Bağlı 209 Üniversitede Yabancılara Türkçe Öğretimi." *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(60), 93-112.
- Hill, C., & Beadle, S. (2014). *The Art of Attraction Soft Power and the UK's Role in the World*. London: British Academy.
- İltar, L., & Dündar, S. A. (2018). "Suriyeli Öğrencilere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Öğretim Setleri Hakkında Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme Çalışması." *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 7(20), 523-539.
- İşcan, A. (2011). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Önemi." *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 29-36.
- Kalfa, M. (2013). "Yabancı Dil Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı.", *Milli Folklor*, s.167-177.
- Kara Harp Okulu. Ekim 2020 tarihinde http://www.kho.edu.tr/map/map_anasayfa.html adresinden alındı.
- Keohane, R. O., & Nye, J. S. (1998). "Power and Interdependence in the Information Age." *Foreign Affairs*, 77(5), 81-94.
- Lee, G. (2009). "A Theory of Soft Power and Korea's Soft Power Strategy." *Korean Journal of Defense Analysis* No. 2(2), 205-218.
- Millî Eğitim Bakanlığı. Ekim 2020 tarihinde http://dogm.meb.gov.tr/pdf/UAIHL_Tanitim.pdf adresinden alındı.
- Nye, J. S. (2003). *Amerikan Gücünün Paradoksu*, (Çev. Gürol Koca). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Nye, J.S. (2004). *Soft Power The Means to Succes in World Politics*. Newyork: Public Affairs.
- Nye, J. S. (2013). "Hard, Soft, and Smart Power." J. H. Andrew F. Cooper içinde, *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*. (s. 559-577). Oxford: Oxford University Press.
- Nye, J. S. (2017). *Yumuşak Güç* (Çev. Rayhan İnan Aydın). Ankara: Elips Kitap.
- Özek, M. (2019). "Yumuşak Güç Bağlamında Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Hareketliliği." Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özel, C. (2018). "Yumuşak Güce Bütünsel Bakış." *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-27.

- Pashayeva, G. (2018). "Language as a Soft Power Resource: The Case of Azerbaijan." *Language Problems and Language Planning*, 42(2), 132-143.
- Polis Akademisi. Ekim 2020 tarihinde <https://www.pa.edu.tr/uluslararasi-iliskiler.html> adresinden alındı
- Rose, R. (2005). "*Language, Soft Power and Asymmetrical Internet Communication.*" Oxford: Oxford Internet Institute, Research Report No. 7.
- Sancak, K. (2016). *Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı ve Yumuşak Güç*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Sánchez, V. P. (2018). *Is Pop Culture a Major Factor of US Soft-Power?* Medellin: EAFIT University.
- Türk Dil Kurumu. Eylül 2020 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Türkiye Diyanet Vakfı. Ekim 2020 tarihinde <https://diyanetburslari.tdv.org/uluslararasi-imam-hatip-lisesi-programi/> adresinden alındı
- Türkiye Maarif Vakfı. Ekim 2020 tarihinde <https://turkiyemaarif.org/> adresinden alındı.
- Wikipedia. Ekim 2020 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk%C3%A7e_ve_Yabanc%C4%B1_Dil_Uygulama_ve_Ara%C5%9F%C4%B1ma_Merkezi adresinden alındı
- Yatağan, A. G. (2018). "Sert Güç Unsurlarının Yumuşak Güç Aracı Olarak Etkileri." *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 28(2), 69-94.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yunus Emre Enstitüsü. Ekim 2020 tarihinde <https://www.yee.org.tr/> adresinden alındı.